

על פרשת דרכים

לסדר פרשת תצוה

י"ב אדר תש"ע

פרשת זכור

מה-שהיה הוא שיהיה
מה-שנעשה הוא שיעשה
ואין כל-חדש תחת השמש
קהלת א', ט'

ענין השטות דלעו"ז שמשום זה מוכרח להיות השטות דקדושה ועי"ז אסתלק יקרא דקוב"ה בכלהו עלמין, הנה כתיב כי תשטה אשתו ופירש"י תט מדרכי צניעות, וכתיב וישב ישראל בשטים ואיתא במדרש דשטים הוא מקום הגורם לשטות שע"ז באים לידי עבירה לזנות וכמו שארז"ל ע"פ כי תשטה אשתו, אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות, כי איש הישראלי מצד עצמו (אך איד מצד עצמו) א"א כלל שיעבור איזה עבירה".

כפי שמוסבר לעיל, החטא בא מרוח שטות מצד השטן, ולפיכך הדרך הטובה ביותר להלחם בו, היא ע"י שטות של קדושה. מהי בעצם שטות של קדושה? שטות מורה לכאורה על חוסר שלמות. על אדם פשוט שאינו יודע הרבה, אנו אומרים "שוטה". ולהיפך על אדם שפועל בצורה שקולה עם הגיון, נאמר שזאת התנהגות מושלמת, לפחות בתובנה האנושית.

לפיכך מי שיוצא מגדר ההגיון ופועל לפעמים ללא שיקול דעת. הוא בעצם פועל נגד ההגיון, ואם אנו רואים בדרכי החסידות צדיקים גדולים שפעלו בדרך זו, של שטות, נדרש לאמר שהם פעלו מכוח **המשך מעבר לדף**

"ועשית מזבח... עצי שטים" - עיצה של שטות (שטן, שיטה, סטיה ושוטר)

בפרשת תרומה קראנו על שימוש נרחב בעצי שטים במשכן, גם בפרשת תצוה לקראת סוף הפרשה, שוב מוזכרים עצי השטים אצל מזבח הקטורת "וְעֵשִׂיתָ מִזְבֵּחַ מִקְטָר קִטְרֵת עֵצֵי שִׁטִּים תַּעֲשֶׂה אֹתוֹ" (ל', א').

הכלי יקר מדייק בהבדל בין התיקון שעושה מזבח הנחושת לבין מזבח הזהב. "כפי הנראה שב' מזבחות אלו נערכו שניהם לכפר על הנפש החוטאת, כי מזבח הנחושת, בא לכפר על חלקי החומר והגוף הנגוף באבן החטא, ועליו מקריבים הבעלי חיים הבאים תמורתו כי יש להם דמיון אל חומר האדם... אבל מ"מ גם הנשמה צריכה כפרה, אחרי אשר הוטמאה בגוף הנגוף הזה ואינה מתכפרת בנפש הבהמה כי אין דמיון זה לזה, כי רוח בני אדם עולה למעלה ורוח הבהמה יורדת למטה (קהלת ג', כ"א) ואיך תהיה נפש הבהמה הכלה ונפסד תמורה לנשמת אדם הקיימת לנצח, ע"כ צוה אל חי לעשות מזבח הקטרת, המעלה עשן וריח ניחוח לה' לכפר על רוח בני האדם העולה היא למעלה כעשן הקטורת והיא גם היא מקוטרת מור ולבונה (שיר השירים ג', ו') של מעשים טובים... ומספר אמות מזבח זה יוכיח כי בו נאמר אמה ארכו ואמה רחבו. אמות יחידות לכפר בו על הנשמה שנקראת יחידה כמו שהקב"ה אחד כך היא יחידה, ואמתים קומתו... כי הוא מתיחס לנר אלהים נשמת אדם כי הבוקר זמן הטבת נר אלהים נשמת אדם להטיב מעשייה ולנקות עצמה מכל חלודת אפר ובערב זמן שקיעת שמשו הוא זמן העלאת הנשמה אל

מקום חוצבה ובא הקטרה זו לכפר על הנשמה כדי שתהא היציאה מן העולם בלא חטא כביאתה". פגמי הנפש מהחטא פוגעים הן בגוף והן בנשמה (רק בלבושים החיצוניים שלה, הנשמה עצמה אינה נפגמת כלל). פגמים אלה באים מתוך עצת היצר שבו לנסות להביא לקילקול וזאת ברצון ה', על מנת שהאדם יעבוד ויתעלה במדרגותיו, הבעיה שהיצר בחמתו מצליח לעיתים להתל באדם ולהביאו לידי החטא ממש.

כח זה בא מהשטן, שלכאורה הוא שליחו של הקב"ה להביא אותנו לידי נסיון והוא עושה זאת באופן שיטתי, הגורם לנו לסטות (שטיה - במקורות "אישה כי תשטה") מהדרך ובכך נעשה שטות של טומאה. לצורך זה אנו זקוקים לשוטר שיעמוד עם שוט מוכן על מנת להצליף בנו ולהחזירנו במוטב. כפי ששמתם לב, כל המילים המודגשות בפיסקה הקודמת באות משורש אחד "שטה". הזכרנו קודם את המזבח שמצופה זהב ושמעלים עליו קטורת. מזבח זה בבסיסו (כמו כמה מכלי המשכן האחרים) עשוי

מקום חוצבה ובא הקטרה זו לכפר על הנשמה כדי שתהא היציאה מן העולם בלא חטא כביאתה". פגמי הנפש מהחטא פוגעים הן בגוף והן בנשמה (רק בלבושים החיצוניים שלה, הנשמה עצמה אינה נפגמת כלל). פגמים אלה באים מתוך עצת היצר שבו לנסות להביא לקילקול וזאת ברצון ה', על מנת שהאדם יעבוד ויתעלה במדרגותיו, הבעיה שהיצר בחמתו מצליח לעיתים להתל באדם ולהביאו לידי החטא ממש.

כח זה בא מהשטן, שלכאורה הוא שליחו של הקב"ה להביא אותנו לידי נסיון והוא עושה זאת באופן שיטתי, הגורם לנו לסטות (שטיה - במקורות "אישה כי תשטה") מהדרך ובכך נעשה שטות של טומאה. לצורך זה אנו זקוקים לשוטר שיעמוד עם שוט מוכן על מנת להצליף בנו ולהחזירנו במוטב. כפי ששמתם לב, כל המילים המודגשות בפיסקה הקודמת באות משורש אחד "שטה". הזכרנו קודם את המזבח שמצופה זהב ושמעלים עליו קטורת. מזבח זה בבסיסו (כמו כמה מכלי המשכן האחרים) עשוי

פרשת תצוה/זכור
פתח תקוה (י-ם)
 הדלקת הנרות שבת קודש
16.59
 יציאת השבת / צאת הכוכבים
18.11
 רבינו תם
18.51
 זמנים אחרים: www.yeshiva.org.il

"שטות של קדושה" (בדומה למה שהבאנו בפרשת בשלח על מדרגתו של נחשון בן עמינדב "לכתחילה אריבער", פעולה לא בגדר ההגיון) אין המדובר בפעולה ללא בקרה כל שהיא, ההיפך, צריך לבוא לידי ה"שטות דקדושה" כאשר "מוחא שליט על ליבא", הפעולה היא פעולה שמעל לשכל.

אנו רואים למשל בתלמוד את אחד מגדולי האמוראים **שמואל בר רב יצחק** שרוקד לפני הכלה עם 3 ענפי הדס, ולאחר שנפטר חצץ עמוד אש בינו לעם, ועליו אמר רב זירא, **הועילה לו שטותו!**

שוב הפעולה היא פעולה שהיא "למעלה מטעם ודעת", שהמתבונן מהצד לפעמים יחוש מול פעולה זו, חוסר נוחות, כאילו שאין הדבר מתאים. אך בעצם הפעולה היא היותר טובה ומביאה לתוצאה המעולה יותר.

אין שום אדם נקי מעצותיו של היצר, אצל כל אחד יש דבר שלא תואם את הדרך הישרה, וכל מה שהוא ירידה מדרך הישר הרי זו "סטייה" כזו או אחרת, שאינה בגדר של דרך תורה, בין אם מדובר באדם שנוטה לשקר ולהגזים בכל שיחותיו כדי למצוא חן בעיני אחרים, ושהחברה סלחנית כלפיו בזה, בין אם מדובר ב"סטייה" חמורה יותר שאינה נסבלת בחברה "מתקדמת".

כמובן יש מרחב שלם של "שטויות" (סטיות) שאדם נופל אליהם, כעס, לשון הרע, חמדנות, תאוות שונות למיניהם ועוד ועוד.

אז מה בעצם הדרך להגיע ל"שטות דקדושה"?

הרמב"ם כותב שלעולם ילך אדם בדרך הממוצעת (האמצע), זאת אומרת שאם אדם נופל בדבר ו"סוטה" ונמשך אל הצד השלילי, הרי הוא צריך לסטות לצד הקיצוני השני כדי להתיישר.

אם אדם מבין שהוא במכשלה מסויימת בתוך תוכו הוא רוצה לצאת ממנה, גם אם הוא לכאורה כפוי אליה, לפיכך הוא צריך לפעול בדרך הנגדית גם אם היא סותרת כל פעולה הגיונית אחרת. אחת הפעולות העיקריות להגיע

לשטות דקדושה היא השמחה, פעולה זו היא כמו הסוסים שמובילים את העגלה, אם הוא אינו מכיר טוב המשא בעגלה, הוא הופך למשא כבד, ולמכשלה, וכל סטייה עלולה להפוך את העגלה והסוסים מתנהלים לאיטם, אך ברגע שיש את השמחה אפשר למצוא את הפעולה שכנגד ה"סטייה" ואז להתגבר עליה בנקל, ולהעמיד את המשא במקומו. כמו שראינו במשכן שבאמצעות עצי השטים, בונים חלק גדול מכלי המשכן ואף את המשכן עצמו. הרבי מלובביץ נתן דוגמה לתפיסה זו של להבין את המשא שאנו סוחבים עלינו.

אם אדם סוחב ארגז לביתו והוא אינו מכיר את תכולתו, הוא כפוי לפעולה זו, כי זה תפקידו, אך הרי הוא בסבל ומתלונן על המשא, גם אם לעיתים זה "טוב לו", כי הארגז עצמו משרת אותו. אך אם יהיה ברור לו שיש בתוך הארגז דבר שניתן להתשמש בו בצורה שתועיל לו באמת (למשל יהלומים), הרי המשא יהפוך להיות לו כדבר קל.

כאן ה"שטות דקדושה" נכנסת. ברגע שיש הכרה ביכולת להשתמש באותו הענין שבו יש את הנפילה לכאורה, בצד של קדושה, הרי מתהפכת כל הראיה.

למשל אם אדם סובל מתאוה מסויימת (אין יוצא מן הכלל, מכל תאוה סובלים בסופו של מעשה), למרות שבראשיתה הוא כפוי לתאוה זו וחושב שזה טוב לו, הרי ברגע שהוא נופל לתאוה זו, גם אם ברגע התאוה הוא מרגיש כביכול "תענוג", הרי שברגע שאחרי, פתאום הוא בתחושת חיסרון.

אם אדם כזה יסתכל על התכלית, הוא יוכל לדעת שלפני שהוא נופל לתאוה - שהוא יסבול ממנה, וזה יועיל לו להתגבר על תאוה זו.

אין אדם יכול לזכות להסתכל על התכלית, כשהתאוה עומדת בפתח? שוב, על ידי השמחה. ברגע שיש בו את השמחה, הוא לבטח ידע שאם "יפול" לתאוה, הרי תאבד השמחה (שהרי כל תאוה סופה סבל), ומאחר שהוא רוצה בזמן שהוא בשמחה להמנע מלהרגיש צער,

ממילא הוא יתרחק מן התאוה ההיא.

על דרך זו, מובא סיפור מהרבי מלובביץ, על "שטות דקדושה" שהצילה אדם מהתבוללות.

מסופר על יהודי מארה"ב שהיה קשור לחב"ד ושהיה לו ידיד, שלא עלינו התחבר אל גויה, לאחר זמן הידיד גמר אומר להנשא לגויה זו. אותו יהודי החליט שיעשה ככל הניתן למנוע מידידו להנשא לאותה גויה, אך כל מאמציו עלו בתוהו. לאחר זמן קצר, הזדמן לו להגיע אל התוועדות עם הרבי, ובדרך לא דרך שיכנע את הידיד להצטרף אליו להתוועדות.

במהלך ההתוועדות הרבי דיבר על דברים שונים שלכאורה שעממו את הידיד וכשכבר רצה ללכת, לפתע הסתכל עליו הרבי במבט חודר ופתח בשירה והלהיב את קהל החסידים, תוך כדי השירה הרבי פונה לחסיד בקהל שידוע במומחיותו בשריקות, וכלווי לשירת החסידים אותו חסיד החל לשרוק באופן מוגזם שריקות חזקות וקצביות.

לאחר סיום ההתוועדות שני הידידים נפרדו לדרך, כאשר אותו אחד שהתכוון להתחתן עם הגויה מודה לחברו, ומודיע לו את תאריך חתונתו.

לאחר כמה ימים טובים, היהודי מתקשר לידידו להתעניין בשלומו, ומתוך צער, שואל אותו איך מתקדמות ההכנות, לתדהמתו הוא שומע שידידו, ניתק את קשריו עם הגויה באופן פתאומי וחד.

לשאלתו, מה גרם לכן, ענה הידיד, הרבי שלך גרם לכן.

ואז הוא מספר שמרגע שעזב את ההתוועדות, כל פעם שהעלה על מחשבתו את אותה גויה, מיד הוא סובל מצפצופים חזקים באוזניים. בתחילה הוא חשב שהבעיה רפואית וניגש לבדיקות שלא גילו דבר. לאחר ימים ספורים, חש שהציפצופים גוברים, כל אימת שהוא חושב על אותה גויה, ומתחילים להשמע לו כשריקות צורמות במיוחד. לאט הוא הבין שאלה השריקות של אותו "שרקן" של הרבי, ובכל פעם שהוא מעלה על מחשבתו את אותה גויה,

השריקות חוזרות. לפיכך הוא נאלץ להפרד ממנה על מנת לא לסבול מאותן שריקות. מעשה זה, הוא בעצם "שטות דקדושה" בהוראת הרבי, שפעל פעולה נגדית ל"שטות דלעומת זה" מחשבה כנגד מחשבה, בא שוטר - הרבי, עם שוט - השריקות, והוציא את השטות/סטייה שבאותו יהודי והציל אותו מעצת השטן.

כבר נאמר במגילה כ"ה ע"ב "אמר רב נחמן כל ליצנותא אסירא בר מליצנותא דעבודת כוכבים דשריא". ולזה כנראה התכוון הרבי, כדי למנוע מאותו בחור להתחבר לגויה. נסיים מתפילה מליקוטי תפילות חלק א' לר' נחמן: "אנא ה', אתה ידעת את רבוי המחשבות הטורדות המבלבלים ומטרידים אותנו מעבודתך באמת בכל עת ובכל שעה. וכולם באים על ידי הרוח שטות ושגוון שנחשב בנו על ידי מעשינו הרעים, על ידי חטאינו ועוונותינו ופשעינו המרובים, עד אשר נתבלבל דעתנו ונתעכר שכלנו מאד מאד בלי שעור וערך. אבינו שבשמים, טוב לכל, ורחמינו על כל מעשינו, תן לנו חנינה ולא נאבד. זכנו ברחמיך הרבים להכניע ולגרש ולבטל את הרוח שטות והשגוון ממנו על ידי עסק התורה הקדושה".

**"מִיָּם עֲמָקִים עֲצָה בָּלָב
אִישׁ וְאִישׁ תְּבוּנָה יִדְלָנָה"
(משלי כ', ה')**

שבת שלום

נא לשמור על קדושת העלון. יש לדאוג שלא יזרק לפח אלא יאסף לגניזה. נא להמנע מקריאת העלון בשעת התפילה וקריאת התורה.

לקבלת העלון יש לשלוח דואר אלקטרוני ל- aepropp@smile.net.il ובעז"ה העלון הבא יגיע ישירות לתיבה. ניתן להוריד את העלונים הקודמים מהאינטרנט בכתובת הבאה: <http://www.adamsmac.com/apd>